

A KONJUNKTURA- ÉS PIACKUTATÓ INTÉZET TEVÉKENYSÉGE,
1968. ÉVI EREDMÉNYEI,
1969. ÉVI ÉS EGYES TÁVLATI CÉLKITÜZÉSEI

Szokol János

Konjunktura - és Piackutató Intézet

Az Intézet tevékenysége

A Konjunktura- és Piackutató Intézet 1964. január 1-én alakult a Magyar Kereskedelmi Kamara Piackutató Főosztályából mint a magyar külkereskedelem önálló közgazdasági kutató intézménye. Feladata elsősorban felügyeleti szerve - a Külkereskedelmi Minisztérium - valamint a legfelsőbb gazdasági vezetés munkájának alátámasztása, a magyar külkereskedelem közgazdasági problémáinak feltárása, különösen a külkereskedelem-politika, a külkereskedelmi viszonylati és ár- struktúra alakítását illetően. Vizsgálatai főleg a külső piaci jelenségekre terjednek ki, annyiban azonban a hazai termelési problémákat is érintik, amennyiben azoknak külkereskedelmi kihatásai vannak. A tevékenységi körét legújabbán szabályozó 3/1967.sz. G.B. határozat szerint az Intézet látja el világgazdasági információkkal az összes külkereskedelemben érdekelt szervet és vállalatot.

Az Intézet teljes személyi állománya 93 fő, kutatói létszáma 40 fő. Pályaszámítás szerv, amely az állami költségvetési támogatáson kívül bevételeit is kiadásainak fedezésére fordíthatja.

A körvonalazott feladatokhoz igazodik a szervezeti felépítés. Az Intézet élén az igazgató áll, akinek az irányításban az igazgató-helyettes és a 13 tagú /a gazdasági tárcák, a társintézetek, a nagyobb külkereskedelmi vállalatok magas beosztású szakembereiből és vezetőiből álló/ külső tanácsadó testület, az igazgatótanács nyújt támogatást. A kutatómunka három osztály között oszlik meg. A Világgazdasági Osztály ad tájékoztatást a szocialista országok gazdasági helyzetének, külkereskedelmének, a fejlett tőkés országok konjunktúrájának, a kelet-nyugati kereskedelemnek az alakulásáról; a tőkés gazdasági integrációkról, a fejlődő országok gazdasági helyzetéről, a nemzetközi áru piacok és a devizapiac eseményeiről, elemzi továbbá a világgazdaság hosszútávú irányzatait. Az Ágazati Osztály a magyar külkereskedelem árustruktúrájával kapcsolatos problémákat, a termelés és a felhasználás belföldi feltételeit vizsgálja a világgazdaságban észlelhető tendenciák tükrében. Megfigyelés tárgyává teszi a fontosabb új gyártmányokat, gyártási eljárásokat és gyártási

tásokat is. A Módszertani Osztály a magyar gazdaság és külkereskedelem által felvetett kérdésekre matematikai módszerek alkalmazásával igyekszik választ adni, illetve megoldásukra javaslatot tenni.

Figyelembe véve a piaci tájékoztatás iránti érdeklődésnek különösen a vállalatok részéről mutatkozó fokozódását, az Intézet információs bázisának és szolgáltatásai körének kiszélesítésére saját kezdeményezésből, egyben a Gazdasági Bizottság említett határozata alapján 1967 augusztusában Marketing Csoportot hozott létre. Ez a csoport anyagi ellenszolgáltatás fejében konkrét piackutatási megbízásokat vállal. Tanulmányait külső szakértők bevonásával, szükség esetén az Intézet más osztályain dolgozó munkatársainak közreműködésével készíti el. A megbízások vonatkozhatnak a rendszeres időközönkénti tájékoztatásra és adatszolgáltatásra, bizonyos cikk vagy cikkcsoport rövidtávú piaci helyzetének felmérésére, a várható keresletnek a termelés-fejlesztési döntések megalapozását célzó vizsgálatára, valamint komplex kutatásokra. A csoport hozzálátott a külföldi cégek által igényelt, magyar piacra vonatkozó felmérések elkészítéséhez is.

Először saját dolgozói munkájának alátámasztására és a magyar külkereskedelmi apparátus rendelkezésére az Intézet könyvtárát és dokumentációs részleget tart fenn. E részlegek szolgáltatásait újabban mind több vállalati szakember és közgazdaságtudományi egyetemi hallgató is igénybe veszi. A könyvtár könyvállománya meghaladja a 7200 kötetet, ezenkívül 450 napilapot, illetve folyóiratot járát. A beérkező gazdasági világsajtóból a dokumentáció cikk-kivágatokat és cikktalókat készít /évente kb. 40 000, illetve 16 000 db-ot/ és azokat témakörök szerint rendszerezi. A könyvtár állománya és a dokumentációs anyag nagyobbrészt csak a helyszínen tanulmányozható és csak kisebb részben kölcsönözhető.

1968 végén a Világgazdaság c. napilap beindítása érdekében szerszükség felállítására került sor. Az új lapot az Intézet a Magyar Kereskedelmi Kamarával közösen adja ki. Az újság 1969. január 1. óta heti öt alkalommal /hétfő és vasárnap kivételével/ rendszeresen megjelenik. Közli a Reuter hírgyűjteménytől érkező legfontosabb piaci híreket, árjegyzéseket, a világsajtó fontosabb gazdasági eseményeiről szóló tudósításait, ezenkívül a magyar külkereskedelem aktuális problémáiról és eseményeiről is tájékoztatja olvasóit. Pénteki számának mellékletével magába olvasztja az Intézet korábbi periodikus kiadványait. A melléklet a következő időszak tájékoztatásokat nyújtja: Áralakulás a tőkés világpiacon /hetenként/; A kelet - nyugati kereskedelem; A tőkés árupiacok; A tőkés konjunktúra alakulása /havonként/; A tőkés hitelpolitika és a fejlődő országok; Fontosabb fejlődő piacaink /negyedévenként/; A szocialista országok gazdasági fejlődése; A világkereskedelem alakulása /fél évenként/. Az újságot, mely az ország egyetlen gazdasági napilapja, s a felső irányító, a kutató- és a gyakorlati munkát egyaránt szolgálja, csak közületek járathatják. Az előfizetők száma közel 2000 és azok a lapon kívül az Intézet által készített éves Konjunkturajelentés-t és az évenként kétszer megjelenő Közös piaci tájékoztató-t is megkapják. A lap nemzetközi és belföldi hírforrásokkal való közvetlen kapcsolatai, valamint interjúi révén egyúttal jelentékenyen növeli a belső kutató munkatársak információszerezési, illetve publikációs lehetőségeit, és az e-

gész Intézet munkájának az eddiginél nagyobb nyilvánosságot biztosít.

Ami az Intézet belső tudományos életét illeti, abban jelentős szerepet játszik az elkészült fontosabb tanulmányoknak, továbbá a hazai és a világgazdaság időközben felmerülő problémáinak a megvitatása. A viták jól szolgálják a munkatársak szakmai fejlődését, biztosítják a kölcsönös tájékoztatást és segítik a gyakorlat szükségleteihez való közelebbkerülést. Ezen túlmenően a vitákon levont tanulságok a külkereskedelmi felső és alsó szintű vezetése számára is értékes elméleti alátámasztást jelentenek, éppen ezért mind gyakrabban kerül sor az érdekelt minisztériumi és vállalati szakemberek meghívására. A kiegészítő, a bíráló észrevételeket és a vita végeredményét "emlékeztetők" rögzítik.

A Konjunktura- és Piackutató Intézet külső kapcsolatai felügyeleti hatóságával és más országos irányító szervezetekkel, valamint a különböző hazai kutatóhelyekkel évről évre fejlődnek. Már hagyományos a szakmai együttműködés az MTA Közgazdaságtudományi Intézetével, az Országos Tervhivatal Külkereskedelmi Főosztályával, a Külkereskedelmi Minisztérium Közgazdasági Főosztályával, Árosztályával, viszonylati referatúráival, az Országos Árhivatallal, az Afroázsiai Kutató Intézettel, a Központi Statisztikai Hivatallal és a mellette működő Gazdaságkutató Intézettel. Bővül a kiadványcsere és a vitákon való kölcsönös részvétel. Szélesednek az utóbbi időben a kutatási kapcsolatok a szakosított külkereskedelmi vállalatok közgazdasági osztályaival, a Kohó- és Gépipari Minisztériummal, továbbá az új gazdaságirányítási rendszer bevezetése folytán számos ipari nagyvállalattal is. A külső tudományos kapcsolatok körébe tartozik még az intézeti vezetők és munkatársak részvétele számos szakmai bizottságban, előadásaik a különböző fórumokon, publikációik a közgazdasági folyóiratokban és a napilapokban.

A külföldi kapcsolatok közül a legfontosabbak azok, amelyek a szocialista országokban működő testvérintézetekkel alakultak ki. Az Intézet részéről történő külföldi utazások nagy része a velük való együttműködés erősítését szolgálja. Az Intézet évente 15-20 nemzetközi konferencián képviselteti magát. A külföldi utazások tapasztalatairól készített jelentések számos esetben nemcsak a belső munkatársak, hanem az irányító és társszervek szempontjából is tanulságosak.

Az Intézetet - megalakulása óta - a külföldiek növekvő számban keresik fel. A szocialista országokból érkező látogatókat főként a külkereskedelmi, az ipari kutató- és szervezési intézetek delegálják, a kapcsolatok fejlesztése - vagy amennyiben azok még hiányoznak - felvétele céljából. A nem szocialista országbeli látogatók többsége eddig újságíró volt, akik elsősorban új gazdaságirányítási rendszerekről kértek tájékoztatást, különös tekintettel a külkereskedeleme-re. Megemlíthető még a néhány nyugati marketing-szakember fogadása, mely az információcsere módozatainak megvitatásán túlmenően konkrét kutatási megbízások lehetőségeinek megvizsgálására is módot nyújtott.

Az 1968. évi eredmények

A Konjunktura- és Piackutató Intézet 1968. évi munkáját, hasonlóan a korábbi évekhez, a Külkereskedelmi Minisztérium által jó-

vághagyott munkaterv alapján végezte. Néhány téma jellegénél fogva vagy különleges okok közbejöttével az év végéig nem került befejezésre, másrészt viszont a kutatási tevékenység köre - a főhatóságok és más külső szervek által adott pótlólagos feladatokkal, továbbá a világgazdaság időközben felmerült problémáinak saját kezdeményezéséből történt megvizsgálásával - az év folyamán jelentős mértékben bővült.

A hagyományos munkák mellé 1968-ban például új feladatként léptek be a népgazdasági hosszutávú tervezéssel kapcsolatos megbízások: a külkereskedelmi, az ipari és a mezőgazdasági távlati fejlesztési bizottság keretében. A Gazdasági Bizottság határozatának értelmében folytatódtak az 1967-ben megindult külkereskedelmi előrebecslésekre vonatkozó kutatások. A Külkereskedelmi Minisztérium kívánsága alapján a periodikus kiadványok új vonása a szocialista országok és nagy számú fejlődő ország gazdasági helyzetéről való időszakos tájékoztatás megkezdése. /A folytatást a Világgazdaság c. lap mellékletei képezik, ahova, miként már említésre került, a periodikus publikációk beépülnek./ Nagy súlyt kaptak az akuttá vált nemzetközi monetáris problémák. Számos ilyen tárgyú tanulmány és feljegyzés elkészítése vált szükségessé.

1968-ban az Intézet három, kutatással foglalkozó osztálya összesen 32 tanulmányt készített el, 14, 1969-re áthúzódó tanulmány előkészítése pedig megkezdődött. A kiadott 32 tanulmányból 16 volt tervben felüli. A munkaterven felül további 30 feljegyzés és tájékoztató anyag is készült, főként a felső irányító szervek részére. A Marketing Csoport 37 megrendelt tanulmányt fejezett be és azokat kb. 2,5 millió forintért értékesítette. Végzett munkáinak ágazatonkénti megoszlása a következő arányokat mutatja:

- gépipar 50 %
- könnyűipar 22 %
- vegyipar 18 %
- közlekedés 6 %
- egyéb 4 %.

A publikált tanulmányok közül a fontosabbakra érdemes röviden kitérni. A világgazdasági jellegű kutatások között A lengyel-magyar gazdasági kapcsolatok c. tanulmány egyrészt az árustruktúra, másrészt a Lengyelország irányában követett kereskedelempolitikánk alakulását elemzi. Felveti a távlati kilátásokat, különös tekintettel a hazai mechanizmusra, valamint a Lengyelországban bevezetett mechanizmussal kapcsolatos reformintézkedésekre. A közelmultban a szocialista országok, köztük hazánk irányában megmutatkozó francia politikai, gazdasági közeledés időszerűvé tette a Franciaország gazdasági fejlődésének főbb vonásai és a magyar-francia gazdasági kapcsolatok c. ta-

nulmány elkészítését. Az 1967. évihez hasonlóan két kötetben került kiadásra az éves Konjunkturajelentés, mely a világgazdaság és a nemzetközi kereskedelem irányzatainak összefoglaló elemzése. Az I. kötet a tőkés országok konjunkturájának alakulását, a szocialista országok gazdasági fejlődésének néhány kérdését, a világgereskedelem növekedését és regionális megoszlását, az áru piacok helyzetét és az árirányzatokat tárgyalja. A II. kötetet a főbb külkereskedelmi tevékenységet folytató vállalatok állították össze külföldi piaci tapasztalataikról. A KGST-országok konjunkturakutató intézetei 1968. évi - Szófiában rendezett - konferenciájának egyik napirendi pontja vitalapjál szolgálta és általános elismerésben részesült A piackutatás jelenlegi helyzete, metodikai kérdései a szocialista országok közötti kereskedelemben c. dolgozat. A külkereskedelem felmerülő igényei alapján egyes külföldi piacainkról országtanulmányok jelentek meg. Az UNCTAD /United Nations Committee for Trade and Development = Egyesült Nemzetek Kereskedelmi és Fejlesztési Bizottsága/ Titkárságának megrendelésére, a New Delhiben megtartott II. Világgereskedelmi konferencián való megvitatásra tanulmány készült a hosszú lejáratu árucseréforalmi egyezmények jelentőségéről a szocialista és a fejlődő országok közötti kereskedelemben.

Az ágazati jellegű kutatások közül kiemelendő A vegyipar fejlesztésének perspektívái Magyarországon és a nemzetközi munkamegosztás c. nagyszabásu tanulmány elkezdése, melynek nemzetközi tendenciákkal foglalkozó része elkészült, a KGST-országok konjunkturakutató intézeteinek szófiai értekezletén megvitatásra, majd a lengyel testvérintézettel közösen kiadásra került. A mezőgazdasági termelés és az élelmiszerexport néhány közgazdasági problémájáról vitaanyag készült, mely a mezőgazdaság exportképességét, mezőgazdasági termékeink versenyképességét és néhány példán mezőgazdasági üzemeink gazdálkodásának sajátosságát vizsgálja.

Az összefoglaló elméleti és módszertani kutatások körében a külkereskedelem rövid lejáratu előrejelzésével foglalkozik egy nagy részből álló tanulmány. Ismerteti a tőkés országok előrebecslésre vonatkozó tapasztalatát, az Intézet által kialakított, külkereskedelmünk területén alkalmazható előrebecslési módszereket, az 1968. évi globális külkereskedelmi előrejelzést, a könnyűipari, a mezőgazdasági és az élelmiszeripari külkereskedelem rövidtávu részletes előrejelzését, valamint vállalati előrebecsléseket a külkereskedelmi forgalom 1968. és 1969. évi alakulásáról. A több országra vonatkozó rövid lejáratu optimumszámítási modell kialakítása és a szocialista országok közös vállalataival kapcsolatos tárgykörben A nemzetközi gazdasági együttműködés problémái címmel készült tanulmány, mely megvitatás után a Sigma c. folyóiratban került nyilvánosság elé. Az alumíniumipar nemzetközi optimumszámítási modellje kapcsán folyt vizsgálatok azt mutatták, hogy e területen helyesebb módszer a nemzetközi fejlesztési variánsok összehasonlítása.

Az új gazdaságirányítási rendszer bevezetésével összefüggésben összefoglaló elméleti jellegű munka készült az új gazdaságirányítási rendszer külkereskedelmi szabályozó eszközeinek hatékonyságáról, az új mechanizmusnak néhány termelővállalat külkereskedelmi tevékenységére gyakorolt hatásáról /ez utóbbi a vállalatok megkérdezése alapján/.

továbbá a vállalati külkereskedelmi tevékenységre kiható szabályozók belső összefüggéséről és konzisztenciájáról. Ezeket az anyagokat a vállalatoknak való kiküldés előtt a Külkereskedelmi Minisztérium, a többi gazdasági tárca és országos főhatóság részletesen megvitatta.

A népgazdasági távlati tervezés megalapozására világgazdasági jellegű tanulmányt állítottunk össze a fejlődő országokkal kapcsolatos kereskedelempolitikánk főbb kérdéseiről, a II. Világkereskedelmi konferencia tapasztalatairól, a tőkés nemzetközi fizetési rendszer jelenéről és jövőjéről. Egy ágazati jellegű tanulmány tárgyalta az árupiacok és a nemzetközi kereskedelem fejlődését, a magyar népgazdaság fejlődésének és külkereskedelmi forgalmának főbb összefüggéseit, gépkülkereskedelmünk strukturájának alakulását a fejlett tőkés és a fejlődő országok gépiportjának tükrében, a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek világpiaci tendenciáit és a magyar külkereskedelemre gyakorolt hatásukat, a magyar ipar anyagiportjának problematikáját, a magyar külkereskedelmi forgalom áruszerkezetét és hatékonyságát. Összefoglaló elméleti jellegű munkaként került kidolgozásra A külkereskedelem távlati tervvariánsainak és a világgazdaság várható alakulásának konzisztenciája c. tanulmány.

Az 1969. évi célkitűzések

Az Intézet munkaterve általában nem korlátozódik szigorúan egy évre, hanem magában foglal néhány olyan feladatot is, amelynek megoldása szükségképpen áthúzódik a következő évre, illetve, amelyekre még nem született végleges döntés. Az 1969. évi program 33 tanulmány kiadását és hat jövő évre áthúzódó tanulmány megkezdését irányozza elő. Ezenkívül öt téma véglegesen el nem döntött célkitűzésként került jóváhagyásra. Nem tervezhetők, de várhatóan 1969-ben is jelentős számban merülnek fel olyan pótlólagos feladatok, melyeknek elvégzése a felsőbb szervek ad hoc kívánságára válik szükségessé. A Marketing Csoport a folyó évben összesen 3 millió forint értékű megrendelés teljesítésére számít. A szolgáltatásai iránt mutatkozó nagy érdeklődést bizonyítja, hogy erre az évre már 1968. december végéig 1,5 millió forint összegű megrendelés érkezett be.

Az 1969. évi feladatok között a külkereskedelem igényei alapján az előző évekhez képest megnő az időszaki és a naponkénti friss piaci tájékoztatás részaránya, másfelől viszont fokozódik az elemző munkák mélysége, szintetizáló jellege. Tanulmányisorozat indul annak vizsgálatára, hogy a szocialista országok gazdasági kapcsolatok alakulásában befolyásolja a Magyarországgal való gazdasági kapcsolatok alakulását. Egyes munkatársak továbbra is részt vesznek a távlati népgazdasági terv kidolgozására létrehozott bizottságok munkájában.

Az ez évi kutatási program áttekintése a témák változatosságáról, egyben időszerezéséről győző meg. A világgazdasági jellegű kutatások között megemlítendő A Szovjetunió külkereskedelmi kapcsolatai a szocialista és a nem szocialista országokkal c. tanulmány, mely a tények és a meglévő irányzatok elemzése mellett a feszültségeket, a

problémákat és a megoldás-kereséseket igyekszik feltárni - a Szovjetunió különböző piacokon való export- és importérdekeltsége szempontjából, különös tekintettel Magyarországra importérdekeire. Hangsúlyt kapnak a tanulmányban a Szovjetunióval a többi szocialista országgal való külkereskedelmében megfigyelhető újabb jelenségek is. A szocialista országok gazdaságirányítási rendszerének fejlődéséről készülő tanulmány sorozat részeként vizsgálat folyik az NDK 1969-1970-re tervezett, továbbá az 1971-1975-ös időszakban várható intézkedéseiről, elsősorban a külkereskedelmi szabályozók rendszeréről. Az UNCTAD megbízásából már el is készült A szocialista és a fejlődő országok közötti fizetések multilateralizálásának problémái c. tanulmány. A Magyarország távlati importjának alakulása a tőkés analógia tükrében c. kutatás a gazdasági fejlettség szintje és a gazdasági növekedés üteme, illetve az importvolumen és -szerkezet közötti összefüggéseket tárja fel. Két munkában vizsgálat tárgyát fogja képezni a nyugat-európai integráció előrehaladása, problémái, valamint az integráció hatása a Közös Piac országainak gazdasági növekedésére és külkereskedelmére. Érdekesnek ígérkezik az a kutatás is, amely a külkereskedelem irányításának eszközeit vizsgálja az egyes fejlett tőkés országokban, valamint az a tanulmány, amely a külkereskedelem és a gazdasági fejlődés kölcsönhatásának, a nemzetközi kereskedelem elmélete néhány kérdésének és a különféle protekcionista rendszereknek vizsgálatát alapján gazdaságpolitikai következtetésekhez kíván jutni. Magyarország számára hasznos következtetések levonását biztosítják azok a számítások, melyek a nemzetközi sorrendben való elhelyezkedését mutatják ki a gazdasági fejlettség elért szintje szempontjából, továbbá az a tanulmány, mely néhány kisebb tőkés ország kereskedelmi és hitelpolitikáját veszi szemügyre a fejlődő országok viszonylatában. Az Intézet 1969-ben is megjelenteti a világgazdaság és a nemzetközi kereskedelem irányzatainak, egyben az európai szocialista országok gazdasági fejlődésének alakulásáról szóló Konjunkturajelentés-t.

Az ágazati kutatások között előtérben áll az a tanulmány, mely a magyar vegyipar fejlesztésének és a belföldi vegyiparokkal való ellátásának gazdasági hatását vizsgálja, továbbá az, amely az alumíniumipari termelés és kereskedelem több szocialista országban való fejlesztésének különböző alternatíváit hasonlítja össze. Vizsgálat folyik a szovjet-magyar gépkereskedelem problémái, a fejlődő országok gépiportja és Magyarország fejlődő országokba irányuló gépiportja, továbbá a gépiport és a belföldi gépipar témakörökben is. A könnyűiparral két tanulmány foglalkozik. Az egyik a könnyűipar fejlesztésének perspektíváját próbálja felvázolni a szovjet piaci kereslet alakulása, valamint a szovjet, illetve a nyugat-európai piacra irányuló export kapcsán a komparatív előnyök kérdésének felvetése alapján. A másik tanulmány a belkereskedelem strukturális változásait elemzi egyes nyugat-európai országokban abból a célból, hogy következtetéseket vonjon le ruházati exportunk lehetőségei szempontjából. Az agrártermék-piac Magyarország számára fontos területeiről adnak helyzetképet a nyugat-európai országok gyümölcs- és zöldségpiacának várható alakulásáról, a vágómarha és a marhahús piaci perspektívájáról, a vágóállat- és hústermelés, valamint ezek exportjának gazdasági problémáiról összeállítandó tanulmányok.

Az összefoglaló elméleti és módszertani kutatások közül kiemel-

hető a külkereskedelmi forgalom programozása, mely kb. 100 termelő-vállalat mintegy 1000 termékére az 1968-1970-es időszakra optimális értékesítési tervet eredményez a belföldi és 36 exportpiacra vonatkozólag. Az optimumszámítások, az ágazati kapcsolatok mérlege és az elméleti modellek segítségével végzett vizsgálatok eredményeiről ugyancsak érdekes összefoglaló készül. A beruházási lehetőségek közötti választásban kíván segítséget nyújtani az 1969-1972 időszakra összeállításra kerülő új optimalizálási modell. Folytatódnak a külkereskedelem rövid lejáratu előrejelzését célzó munkálatok, az anyagimport előrejelzésére új /ökonometriai/ módszerek kerülnek kialakításra. A nemzetközi kereskedelem áramlásának vizsgálata 30 kiemelt szocialista és tőkés ország egymás közti forgalmának elemzésével készit prognózist, illetve mutat rá a forgalomra ható tényezőkre. A bilateralizmus nemzetközi munkamegosztás hatékonyságát csökkentő befolyását mutatja ki a bilateralizmus külkereskedelmi hatásáról szóló tanulmány.

A távlati fejlesztési bizottságok számára elemzés készül a világgazdasági folyamatok és piaci irányzatok várható közép-, illetve hosszútávú alakulásáról; a magyar külkereskedelem és a népgazdaság fejlődésének kapcsolatáról, mezőgazdasági exportunk távlati fejlesztéséről.

Egyes távlati célkitűzések

Tekintettel arra, hogy a Konjunktúra- és Piackutató Intézet tevékenységével főként a külkereskedelmet szolgálja, elsősor-

ban arra fog törekedni, hogy munkája minél jobban igazodjék annak szükségleteihez. Ugyanakkor mint kutatóhely a gyakorlati tapasztalatokból és követelményekből kiindulva szintén igyekszik hozzájárulni az általános közgazdasági elmélet gazdagításához.

Az Intézet továbbra is részt vesz a gazdaságirányítás reformjának végrehajtására szervezett munkacsoportok munkájában, különösen a szervezeti és elszámolási formák, a szubvenciók, a viszonylati irányítás, a népgazdasági információs rendszer tárgykörében.

Fokozott figyelmet fog fordítani a szocialista országok egymás közti gazdasági kapcsolataira és együttműködése problémáinak, gazdasági reformjaik tanulmányozásának. Behatóbban foglalkozik majd a tőkés piacon való exportképességünkkel és a gazdálkodási egységeknek a tőkés exportban való érdekelttségével is. Sorra kerülhet annak vizsgálata, hogy rövid vagy hosszú távon mennyiben kereskedelemfejlesztő számunkra a fogyasztási cikkek erőteljesebb importja. A fejlődő országokból származó importunk problémáinak vizsgálatában a nyersanyagvásárlások mellett számításba jöhet a takarmányimport lehetőségeinek felmérése is.

Nagyobb teret kíván biztosítani az Intézet a külkereskedelmi előrebekslésekre vonatkozó kutatásoknak, valamint a vállalati gazdálkodás és külkereskedelmi tevékenység tapasztalataira vizsgálatának. A

népgazdaság vagy a vállalatok fontosabb fejlesztési célkitűzéseinek eldöntéséhez igyekszik megfelelő előzetes piacfelméréssel hozzájárulni. A világgazdaság fejlődésének, a nemzetközi kereskedelem alakulásának elemzésében még inkább keresni fogja a magyar gazdasággal való összefüggéseket és az összehasonlítási lehetőségeket.

Belső tudományos életének élénkítése és a kiadványok színvonalának emelése érdekében az Intézet a jövőben nagyobb lehetőséget kíván biztosítani a vitáknak, azokon a külső opponensek részvételének és általában a vélemények ütköztetésének. Külön figyelmet fordít az Intézet a munkatársak továbbképzésére, különösen azokéra, akik munkájukban új vizsgálati módszereket alkalmaznak, vagy újonnan felállított részlegben dolgoznak. A továbbképzésben a tanfolyamok látogatása mellett szerephez jutnak a külföldi tanulmányutak is. A Világgazdaság c. ujság információs bázisának szélesítésére saját tudósítók utaznak ki a főbb szocialista országokba. Az Intézet munkájának eredményessége szempontjából a hazai és a megfelelő külföldi kutatóhelyekkel való kapcsolatok ápolását a jövőben is hasznosnak tartja.

0000

SZOKOL, J.: Activities of the Institute for Economic and Market Research, its achievements in 1968, objectives for 1969, and its long-range targets

The activities of the Institute for Economic and Market Research, an independent economic research institute of Hungarian foreign trade, are financed and supervised by the Ministry of Foreign Trade. Its activities are aimed at promoting the work of the country's top economic leaders, authorities and institutions, but it also supplies agencies and companies concerned in foreign trade with information on the world economic situation. Serving the Institute's purposes is the newspaper Világgazdaság /World Economy/, started on January 1, 1969 in common with the Hungarian Chamber of Commerce, which is virtually the only economic daily in this country. Set up in the second half of 1967, the Institute's Marketing Group conducts market analysis on compensation.

Research work carried on by the Institute is divided - according to major thematic groups - into three departments such as Department of World Economy, Department of Branch Economics, and Methodological Department. Special library and documentation services are at the staff-members' disposal, to which the apparatus of foreign trade has also free access.

Deserving special mention among the 1968 achievements of the Institute are: studies in commercial policy and branch economics, prepared in connection with the Institute's participation in various committees on long-range economic planning; current economic information about the socialist and the developing countries; information about the foreign exchange market with a special view to the actual

monetary problems of the individual capitalist countries; a large-scale investigation into the market of chemical products; foreign trade predictions, adopting new methods.

In 1969, too, the Institute will be given important assignment to support theoretically long-range planning and examine problems arising from the execution of the new economic mechanism. It will, at the same time, extend its information services to management units, as well. New features of the Institute's 1969 research program involve the analysis of the problems of economic relations and co-operation with the socialist countries with a view to the economic reform; the study of capitalist analogies relating to the means of foreign trade control, commercial policy toward the developing countries and the clearing procedures; the examination of the interaction between foreign trade and economic growth. Of the theoretical studies mention should be made of the programming of foreign trade turnover, and of the examination of foreign trade relations by means of mathematical methods.

Problems concerning the execution of the new economic mechanism and a rapprochement to be reached between the economic systems of the socialist countries also play an important part among the long-range objectives. Of great moment are examinations aimed at enhancing both the country's ability to export goods to the capitalist market and the interest of Hungarian companies in capitalist exports, as well as studies, exploring the possibilities of the import of raw materials, fodder, and consumers' goods from the developing countries. In analysing changes in the world economic situation, particular attention is paid to factors affecting Hungarian economy as well.

M^M

СОКЛ. Й.: Деятельность Института по исследованию конъюнктуры и рынков, результаты за 1968 год, цели на 1969 год и некоторые перспективные цели

Институт по исследованию конъюнктуры и рынков является самостоятельным экономическим исследовательским институтом венгерской внешней торговли, работающим на бюджетной основе при Министерстве внешней торговли. Институт работает в первую очередь для экономического руководства страны, но обеспечивает информацией о мировом хозяйстве все органы и предприятия, заинтересованные во внешней торговле. С первого января 1969 года Институт в значительной мере использует для этой цели газету Világgazdaság ("Мировое хозяйство"), выпускаемую совместно с Торговой палатой, являющуюся единственной экономической ежедневной газетой страны. Группа "Marketing" Института, созданная во второй половине 1967 года занимается конкретным изучением рынка за денежную компенсацию.

Исследовательская работа Института ведется в зависимости от главных тем в трех отделах: в Отделе мирового хозяйства, в Отделе

отраслей и в Методическом отделе. Для сотрудников Института и для внешнеторгового аппарата имеются в распоряжении внутренняя специальная библиотека и документация.

Из результатов, достигнутых за 1968 год, выделяются научные работы отраслевого характера и занимающиеся коммерческой политикой, написанные в связи с участием в планировочной комиссии, далее результаты в отношении становления более постоянной информации о развивающихся странах, информации о рынке иностранной валюты, ставшие актуальными ввиду финансовых проблем некоторых капиталистических стран, исследование большого масштаба рынка химических продуктов, составление прогнозов о внешнеторговле с использованием новых методов.

В 1969 году Институт играет важную роль в теоретическом подтверждении перспективного планирования и в изучении проблем, связанных с осуществлением хозяйственных реформ и одновременно расширяет круг своих информационных обслуживаний для хозяйственных единиц. Новыми чертами исследовательской программы текущего года являются приступление к анализу вопросов связей и сотрудничества с социалистическими странами в свете реформ в управлении народным хозяйством; изучение капиталистической аналогии с точки зрения средств управления внешней торговлей, коммерческой политики и клирингового оборота в отношении развивающихся стран; изучение взаимоотношения внешней торговли и экономического развития, в числе работ теоретического характера - программирование внешнеторгового оборота и изучение математическими методами внешнеторговых отношений.

Среди целей перспективных исследований занимает важное место вопросы реализации отечественной хозяйственной реформы, приближения друг к другу хозяйств социалистических стран. Кроме этого приобретают значение также исследования, которые содействуют усилению нашего экспорта в капиталистические страны и заинтересованности наших предприятий в участии этого экспорта, далее такие научные трактаты, которые раскрывают возможность импорта сырого материала, корма и товаров потребления из развивающихся стран. При анализе изменений в мировом хозяйстве выдвигается на передний план рассмотрение эффектов, влияющих и на венгерское хозяйство.

--§--

SZOKOL, J.: Tätigkeit des Instituts für Konjunktur- und Marktforschung, Ergebnisse im Jahre 1968, Pläne für 1969, sowie einige perspektivische Zielsetzungen

Das Institut für Konjunktur- und Marktforschung ist eine selbständige wirtschaftliche Forschungsinstitution des ungarischen Aussenhandels, welches seine Tätigkeit als ein Etat-Organ unter der Leitung des Ministeriums für Aussenhandel führt. Seine Arbeit dient in

erster Reihe der nationalen Wirtschaftsführung, versieht aber sämtliche am Aussenhandel interessierten Organe und Betriebe mit Weltwirtschafts-Informationen. Seit dem 1. Januar 1969, bedient es sich zu diesem Zweck in bedeutendem Masse der mit der Ungarischen Handelskammer gemeinsam in Gang gesetzten Zeitung Világgazdaság /Weltwirtschaft/, welche das einzige nationalökonomische Tagesblatt Ungarns ist. Das Institut verrichtet konkrete Marktforschungen im Rahmen ihrer in der zweiten Hälfte von 1967 aufgestellten Marketing-Gruppe gegen finanzielles Entgelt.

Die Forschungsarbeit des Instituts verteilt sich nach den Hauptthemen unter drei Abteilungen: Weltwirtschafts-Abteilung, Sektions-Abteilung und Abteilung für Methodik. Für die internen Mitarbeiter und den Aussenhandelsapparat steht auch eine eigene Fachbibliothek und Dokumentation zur Verfügung.

Von den in 1968 erreichten Ergebnissen sind die in Verbindung mit der Teilnahme in den verschiedenen perspektivischen Planungskommissionen verfertigten Sektions- und handelspolitischen Studien, ferner die Sicherung der Informationskontinuität über die sozialistischen und Entwicklungsländer, die wegen der monetären Probleme der einzelnen kapitalistischen Länder aktuell gewordenen Devisenmarkt-Informationen, die grosszügige Chemikalien- und Marktforschung die im Aussenhandel neue Methoden anwendenden Vorabmessungsarbeiten hervorzuheben.

Das Institut erhält 1969 eine ebenfalls bedeutende Rolle in der theoretischen Unterstützung der perspektivischen Planung, ferner in der Untersuchung von Problemen der Vollführung der Reform des Wirtschaftssystems, gleichzeitig erweitert es seine Informationsdienste den Wirtschaftseinheiten gegenüber. Einen neuen Zug seines Forschungsprogramms für 1969 bildet der Beginn der Analyse der Fragen unserer Beziehungen und Kooperation mit den sozialistischen Ländern in Hinsicht auf die Reformen der Wirtschaftsführung; das Studium der kapitalistischen Analogie in Betracht der Mittel der Aussenhandelsführung, sowie der Handelspolitik und des Clearing-Verkehrs mit den Entwicklungsländern; die Untersuchung der Wechselwirkung von Aussenhandel und Wirtschaftsentwicklung; von den theoretischen Arbeiten die Programmierung des Aussenhandelsumsatzes und schliesslich die Untersuchung der Aussenhandelsbeziehungen mittels mathematischer Methoden.

Auch in den perspektivischen Forschungszielsetzungen bekommen die Fragen der Vollführung der heimischen Wirtschaftsreform, sowie die der gegenseitigen Annäherung der Wirtschaften der sozialistischen Länder eine bedeutende Rolle. Neben diesen sind auch jene Untersuchungen von Bedeutung, welche die Steigerung unserer Exportfähigkeit auf dem kapitalistischen Markt und die Interessiertheit unserer Betriebe am kapitalistischen Export fördern, sowie jene Studien, welche die Möglichkeiten des Rohmaterial-, Futter- und Verbrauchsartikelimports aus den Entwicklungsländern erschliessen. Bei der Analyse der Änderungen in der Weltwirtschaft rücken jene Wirkungen in den Vordergrund, welche auch die ungarische Wirtschaft betreffen.